

V souzeném případě se článek obírá dvěma projevy, a to jednak projevem, podle něhož si »Československo má činiti nárok na kolonie«, jednak projevem, že »naše propaganda musí mít odvahu ukázat celému světu, že jsme mírovými smlouvami nedosáhli žádného maxima svých požadavků, nýbrž spíše minima«. Vývody stíhaného článku se týkají těchto dvou projevů a vyslovují nad nimi odsudek, neboť podle článku je nevhodné, klásti nové požadavky v době, kdy zájmu státu může prospěti jen to, aby byla menšinová otázka uspořádána v souhlase s evropským veřejným míněním. Pokud jde o původce druhého projevu, týkajícího se způsobu propagace, již se má čeliti hrozícímu nebezpečí pro stát, uvádí se v článku toliko, že jde o projev poslance národního sjednocení ve sněmovně.

Již okolnost, že tu nebylo uvedeno jméno toho, kdo učinil uvedený projev ve sněmovně, svědčí o tom, že tu nešlo o kritiku zahrocenou osobně, a dále o tom, že se tu uvedení funkce původcovy osoby stalo jen z důvodu, aby bylo poukázáno na větší váhu projevu a tím také na větší nebezpečí plynoucí z takových projevů. Z toho je dále zřejmé, že šlo v podstatě o posuzování výkonu politického života a že se článek při tom dotkl osoby původce uvedeného výkonu jen potud, pokud toho bylo nevyhnutelně třeba, to jest, aby bylo lze seznati, že nešlo jen o projev učiněný osobou bezvýznamnou a tudíž o projev, jež lze ponechat bez povšimnutí.

Bylo-li při tom použito též ironických výrazů, nelze ani v tom spatřovati vybočení z hranic, jak byly nahoře při výkladu předpisu § 6, odst. 1 zák. o ochr. cti vytýčeny, neboť použité sarkastické obraty nemají nic jiného na mysli než zdůrazniti, že projevy uvedeného obsahu jsou jen neporozuměním mezinárodní situace, v níž se stát octl.

Je tudíž přisvědčiti závěru nalézacího soudu, že trestnost činu obžalovaného je vyloučena podle § 6, odst. 1 zákona o ochraně cti, neboť jím nebyly překročeny meze věcného posuzování politického výkonu. Byla proto zmateční stížnost soukromého žalobce zamítnuta.

Čís. 6335.

K § 8, odst. 3 zákona o ochraně cti.

Výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu je otázkou právní; proto může býti jeho správnost posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř.

Formální zmatky podle § 281, čís. 5 tr. ř. se mohou vztahovati jen na skutkové podklady onoho posouzení, t. j. na okolnosti a zjevy vnějšího života, za nichž došlo k projevu.

(Rozh. ze dne 9. března 1939, Zm I 94/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný částečně podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečiny podle §§ 1, 2 zákona č. 108/1933 Sb. z. a n.

Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 5, 9 a) tr. ř. napadá zmateční stížnost rozsudek potud, pokud při výkladu smyslu, obsahu a dosahu stíhané stati brožury »Sláva a pád pojišťovny N.« dospěl k úsudku, že se tu soukromému žalobci nevytýká, že se vskutku stal nástrojem nečistých machinací Dr. B. a že v uvedené pojišťovně vyvíjel jako dřívější úředník dozorčího úřadu činnost směřující k tomu, aby byla služba dozorčí znemožněna. Naproti tomu zastává stěžovatel názor, že je stíhanou statí viněn z toho, že se dal Dr. B-em zneužiti jako nástroj k protizákonným a nekalým machinacím B. a že tak dokonce učinil ve vztahu ke své dřívější činnosti v úřadě státním.

Zmateční stížnost je především na omylu, pokud míní, že výklad obsahu, smyslu a dosahu projevu spadá do skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu. Z novějších rozhodnutí zrušovacího soudu vyplývá naopak jako ustálená již judikatura, že tu jde o posouzení otázky právní (viz na př. rozh. č. 5187, 5410 Sb. n. s.). Pokud jde najmě o otázku, zda stíhaný projev zakládá objektivní skutkovou podstatu trestného činu proti bezpečnosti cti, nutno totiž zkoumati, zda jednotlivé projevy ve své vzájemné souvislosti a závislosti — a hledíc k ustanovení § 8, odst. 3 zák. o ochraně cti i v souvislosti s místy projevu třebaš nestíhanými — jsou upraveny takovým způsobem, že se s hlediska pojmání průměrného čtenáře, t. j. informovaného čtenáře průměrné soudnosti a inteligence, dotýkají cti soukromého žalobce, čili ubližují mu na cti způsobem podle ustanovení §§ 1 až 4 zákona o ochraně cti zapovězeným. Je zjevno, že tato otázka jakožto otázka právního podřadí skutkového děje pod určitou skutkovou podstatu zákona, čili použití trestně právního ustanovení na zjištěný skutkový děj může býti jen rázu hmotněprávního, takže správnost výkladu projevu ať ústního či písemného může býti posuzována jen s hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a) tr. ř., kdežto formální zmatky podle § 281, čís. 5 tr. ř. se mohou vztahovati jen na s k u t k o v é podklady zmíněného posouzení, t. j. na okolnosti a zjevy vnějšího života, za nichž k projevu došlo (okolí, způsob projevu jako na př. posunky, tón a pod., význam toho kterého slova v určitých vrstvách obyvatelstva, povaha časopisu a jeho čtenáře atd.).

Podle toho, co předesláno, je zjevno, že námitky zmateční stížnosti, zabývající se jen vnitřním výkladem projevu, uplatňují toliko hmotněprávní zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. Leč tyto námitky neobstojí ani s tohoto hlediska. Stíhaná stať nahoře jmenované brožury totiž zdůrazňuje sice, že Dr. B. šlo o to, aby odstranil nebezpečí hrozící jeho plánum ze státního dozoru na pojišťovny, že proto provedl »výměnu osob«, a to tím, že jeho bývalý tajemník vstoupil do služeb dozorčího úřadu, kdežto úředníci dozorčího úřadu (mezi nimi i soukromý žalobce) vstoupili do služeb »N.«, a že takovým způsobem mělo býti postaráno o to, »že pojišťovna N. musí si v Československu počínati ,řádně'« a zároveň o to, že, »bude-li snad skutečnost jiná, že bývalí jeho zaměstnanci závad neuvidí«. Leč nic nepoukazuje v této statí na to, že soukromý žalobce

byl podle mínění pisatelova a podle toho, jak průměrný čtenář projevu rozumí, do těchto záměrů B. zasvěcen, že věděl o pohnutce, která vedla Dr. B. k přijetí soukromého žalobce do »N.«, že vstoupil do jeho služeb s vědomím, že je nástrojem k dosažení nekalých a závadných machinací a že dokonce v takovém smyslu ve svém novém postavení působil. Na to najmě nepoukazují ani nadpis dotčené kapitoly »Zneškodnění služby dozorčí a postavení její do služeb ideje hospodářské kontinuity rakouské«, ani zmínka o výměně osob, ani o »bývalých jeho zaměstnancích« ani uvozovky při slovech »výměnou osob« a při slovu »řádně«. Tyto jednotlivosti, jichž se zmateční stížnost dovolává, poukazují sice k tomu, co Dr. B. zamýšlel, leč nikoli k tomu, že soukromý žalobce byl prý ochoten, dáti se k jeho závadným cílům zneužívat.

Nelze proto tvrditi, že souzený projev uvádí skutečnosti, které by mohly soukromého žalobce vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění ve smyslu § 2 zák. o ochraně cti.

Čís. 6336.

K pojmu úmyslu eventuálního a k jeho rozlišení od vědomé nedbalosti.

Přečin zlehčování podle § 27 zákona proti nekalé soutěži může být spáchán jen dolosně, nikoli z nedbalosti ať již vědomé nebo nevědomé; nestačí, že si pachatel mohl nebo měl uvědomiti nepravdivost svých údajů.

(Rozh. ze dne 13. března 1939, Zm I 100/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby vznesené naň pro přečin zlehčování podle § 27 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnosti soukromého žalobce, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznati úspěch.

Nalézací soud opírá svůj zprošťující nálezn mimo jiné též o závěr, že tu schází subjektivní stránka skutkové podstaty stíhaného přečinu zlehčování podle § 27 zákona čís. 111/1927 Sb. z. a n., poněvadž hledíc k tomu, co bylo rozsudkem o vlastnostech matrací celožíněných a matrací s perovými vložkami zjištěno po stránce objektivní, nelze prý míti za to, že si obžalovaný byl vědom, že stíhané údaje obsažené v jeho dopise ze dne 25. června 1937 jsou nepravdivé.

Jen podpůrně usuzuje nalézací soud na nedostatek tohoto vědomí u obžalovaného i z korektní prý formy dopisu, o nějž jde, takže se netřeba zabývatí vývody, jimiž zmateční stížnost napadá toto jen podpůrné odůvodnění.